

Αθανάσιος Κατρός, Διευθύνων Σύμβουλος Watt ΑΕ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

Η Διαχείριση των απορριμμάτων απαιτεί κεφάλαια, τεχνολογίας αιχμής, αποτελεσματικό management, καλή γνώση της αγοράς. Εξ ορισμού λοιπόν η διαχείριση των απορριμμάτων είναι τομέας που η επιχειρηματικότητα πρέπει να παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Η χρηματοδότηση – κατασκευή και λειτουργία ενός έργου διαχείρισης απορριμμάτων από τον ιδιωτικό τομέα θα έπρεπε να αποτελεί προτεραιότητα καθώς κατευθύνει ιδιωτικά κεφάλαια στη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την επίλυση χρόνιων και σύνθετων προβλημάτων σε ένα κρίσιμο πεδίο της οικονομίας που σχετίζεται με την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

Επιπροσθέτως η αποτελεσματική επίλυση αυτών των προβλημάτων δημιουργεί σταθερές θέσεις εργασίας, παράγει προϊόντα και παραπροϊόντα που εξυπηρετούν τις ανάγκες μιας κυκλικής οικονομίας.

Τα τελευταία έτη έχουν γίνει αξιοσημείωτα βήματα ιδιωτικών επενδύσεων στο μοναδικό πεδίο που άνοιξε στον ιδιωτικό τομέα αυτό της ανακύκλωσης υλικών συσκευασίας και άλλων αποβλήτων όπου υπόχρεοι είναι ιδιωτικοί φορείς. Οι επενδύσεις αυτές συμβάλλει αποφασιστικά στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί βάσει της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και των εθνικών κανονισμών.

Αντιθέτως άκρως προβληματική παραμένει η κατάσταση εκεί που το κράτος και το ευρύτερο δημόσιο έχει μονοπωλιακή θέση όπως η διαχείριση των οικιακών απορριμμάτων. Είναι γεγονός ότι τεράστια προβλήματα αντιμετωπίζουν πολλές περιοχές της χώρας όπου είτε δεν υπάρχουν λύσεις και καταφεύγουν σε απαράδεκτες μεθόδους (καύση, δεματοποίηση, ΧΑΔΑ) είτε η λύση των ΧΥΤΑ που δημιουργήθηκαν πριν από δέκα και πλέον έτη εξαντλεί τα περιθώρια της χωρητικότητας της και με βεβαιότητα οδηγούμαστε σε κρίση που για ορισμένες περιπτώσεις θα έχει πρωτοφανείς και τεράστιες διαστάσεις.

Η εφαρμογή συμπράξεων Ιδιωτικού και Δημοσίου Φορέα στη χώρα μας στον τομέα των απορριμμάτων έγινε μέσω του Ν. 3389/05 περί ΣΔΙΤ και αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην εμπλοκή των ιδιωτών μέσω της συμμετοχής τους σε εταιρείες ειδικού σκοπού (ΕΕΣ) που αναλαμβάνουν τη συγχρηματοδότηση και τη διαχείριση των απορριμμάτων μιας ομάδας δήμων ή μιας περιοχής για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η λύση αυτή εξασφαλίζει πέρα από τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων την αμεσότητα στη δημιουργία των έργων και τη βιωσιμότητα των επενδύσεων καθώς αυτές λειτουργούν στη βάση ιδιωτικοοικονομικών κανόνων και όχι κανόνων που επιβάλλονται με πολιτικά κριτήρια που σε πολλές περιπτώσεις σε ανεπανόρθωτες βλάβες. Αρνητικό στοιχείο της εφαρμογής αυτής της μεθόδου είναι η προσθήκη κόστους από την εμπλοκή πολλών φορέων και συμβούλων.

Με το Ν.4413/16 που θεσμοθετήθηκε προσφάτως περί συμβάσεων παραχώρησης, δίνεται επίσης μια άλλη δυνατότητα εμπλοκής της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας στην υλοποίηση έργων διαχείρισης απορριμμάτων και στην εκμετάλλευσή τους. Η σύμβαση παραχώρησης αυτής της μορφής, μπορεί μάλιστα να λάβει τη γνωστή διεθνώς μορφή PPP εφόσον αξιοποιηθεί η δυνατότητα που προσφέρει ο νέος νόμος για συμμετοχή φορέων του δημοσίου στην ΕΕΣ.

Δημιουργείται με τον τρόπο αυτό μια δυναμική συμμαχία μιας μικτής επιχείρησης ιδιωτικού και δημοσίου φορέα που συνδυάζει τα πλεονεκτήματα των δύο πλευρών όπως:

- Μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων,
- Άρτια και έγκαιρη υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου,
- Αποτελεσματική λειτουργία,
- Έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών κανόνων,
- Δημιουργία ενός ενιαίου λειτουργικού συστήματος διαχείρισης των απορριμμάτων μιας περιοχής ή μιας ομάδας δήμων που περιλαμβάνει την ενημέρωση, το σύστημα περισυλλογής και την επεξεργασία των απορριμμάτων.

Η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος επιφέρει τη μέγιστη εξοικονόμηση πόρων και κατά συνέπεια οφέλη που μπορούν να κατανεμηθούν μεταξύ των δύο μερών.

Ωστόσο για να αξιοποιηθεί η δυνατότητα που προσφέρει ο Ν 4413/16 πρέπει να τροποποιηθεί ο Καλλικρατικός νόμος 3852/2010, που απαγορεύει οποιαδήποτε συμμετοχή των Δήμων ή άλλου οργανισμού αυτών σε νέες εταιρείες πχ Α.Ε.

1. Προκειμένου να επιλυθούν τα χρόνια προβλήματα που παρουσιάζει ο τομέας της διαχείρισης των απορριμμάτων πρέπει να ανοίξει ο δρόμος στην επιχειρηματικότητα και με τρεις μορφές που προαναφέρθηκαν, δηλαδή:

- A. Ιδιαίτερα σε μονάδες επεξεργασίας των οργανικών και των φυτικών αποβλήτων, των ογκωδών γεγονός που θα εκτρέψει από τους ΧΥΤΑ μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων.
- B. Οι δημιουργηθείσες εγκαταστάσεις ιδιωτών αλλά και νέες να αξιοποιηθούν προς τη κατεύθυνση ανάληψης συμβάσεων διαχείρισης των οικιακών αποβλήτων, όπως συμβαίνει σε όλες τις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες.
- C. Να μη παρεμποδίζεται με διοικητικά μέτρα και οικονομικά αντίμετρα η μείωση των υπολειμμάτων των ΚΔΑΥ που μόνο για την Αττική ξεπερνούν τις 80.000 τόνους ετησίως.

Για να επιτευχθούν αυτά πέρα από την αλλαγή νοοτροπίας περί μονοπώλησης του τομέα αυτού από το δημόσιο πρέπει για τη περιοχή της Αττικής να τροποποιηθεί ο νόμος που απαγορεύει την ίδρυση επιχειρήσεων μέσης όχλησης χωρίς να εξαιρεί αυτές της διαχείρισης απορριμμάτων, όπως εξαιρεί πχ τις ενεργειακές. Το πρόβλημα αυτό θα έχει επιπτώσεις και στο δημόσιο σχεδιασμό πχ για Σχιστό, Γραμματικό κλπ.

2. Προκειμένου να επιτευχθεί μια ουσιαστική συνεργασία μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου φορέα στη βάση μιας σύμβασης παραχώρησης βάση του Ν.4413/16 πρέπει να τροποποιηθεί ο ισχύων νόμος ώστε να επιτρέπεται η συμμετοχή των ΟΤΑ σε ΕΕΣ για τη διαχείριση των απορριμμάτων με μειοψηφική συμμετοχή προνομιακών μετοχών.

3. Τα ΣΔΙΤ που αποτελούν ένα θεσμοθετημένο σημαντικό εργαλείο πρέπει επίσης να αξιοποιηθούν εφόσον επιτύχουν πιο σύντομη διαδικασία για την ανάθεση των συμβάσεων και μειώσουν σημαντικά τις δαπάνες που συνδέονται με τις διαδικασίες σύναψης σύμβασης.

Σας ευχαριστώ!